සන්නිවේදනය හා මාධ්‍ය අධ්‍යයනය **2020.03.12**

නව රිද්ම 02

Making scheme

සැකසුම - සංජීව ක්‍රිෂාන්ත රණසිංහ

1.

(i) මුල් කාලීන සන්නිවේදන ආකෘති අතර දක්නට නොලැබෙන හැරල්ඩ් ඩී. ලැස්වෙල් ආකෘතියෙහි දැකිය හැකි සුවිශේෂී මූලිකාංග නම් කොට ඒ පිළිබඳව කෙටි හැඳින්වීමක් කරන්න.

✓ බලපෑම

සන්නිවේදකයා ග්‍රාහකයා වෙතින් අපේක්ෂා කරන ආකල්පමය හෝ චර්යාමය වෙනසයි.

නම් කිරීම ලකුණු - 02
විස්තර කිරීම ලකුණු -02
මුළු ලකුණු - 04

(ii) නව මාධ්‍ය සඳහා භාෂාව යොදා ගැනීමේදී දක්නට ලැබෙන විශේෂතා දෙකක් විස්තර කරන්න.

- භාෂාව සංක්ෂිප්තව යොදා ගැනීම.
- විශේෂ සංඥා සංකේතාදිය බහුලව භාවිතා කිරීම.
- කෙටි යෙදුම්, වදන් ආදිය බහුලව යොදා ගැනීම.
- දේශීය භාෂා ඉංග්‍රීසි අක්ෂර යොදාගෙන ලිවීම.
- භාෂා සම්මිශ්‍රව යොදා ගැනීම.
- දේශීය භාෂා යොදාගන්නේ නම්, වෙනත් මෘදුකාංග අවශ්‍ය වීම.
- ඉංග්‍රීසි භාෂාවට ප්‍රමුඛතාවක් හිමිවීම.
- භාෂා භාවිතයේදී පොදු සම්මුතීන් අවම වීම.

ලකුණු 4 X 2 = 08
මුළු ලකුණු = 08

(iii) පුරවැසි මාධ්‍යකරුවා, ජනමාධ්‍යවේදියාගෙන් වෙනස් වන ආකාර තුනක් විස්තර කරන්න.

පුරවැසි මාධ්‍යකරුවා	ජනමාධ්‍යවේදියා
1. වෘත්තීය ජනමාධ්‍යවේදියෙක් නොවීම.	1. වෘත්තීය ජනමාධ්‍යවේදියෙක් වීම.
2. නිශ්චිත වේතනයක් නොලැබීම.	2. නිශ්චිත වේතනයක් ලැබීම.
3. බොහෝවිට ජනමාධ්‍යවේදය පිළිබඳ න්‍යායාත්මක දැනුමක් නොමැතිවීම.	3. ජනමාධ්‍යවේදය පිළිබඳ න්‍යායාත්මක දැනුමක් සහිත වීම.
4. බොහෝ විට විධිමත් පුහුණුවක් රහිත වීම.	4. විධිමත් පුහුණුවක් සහිත වීම.
5. පුරවැසි දෘෂ්ටිකෝණයෙන් සිද්ධි වාර්තා කිරීම.	5. ආයතනික දෘෂ්ටිකෝණයට අනුව සිද්ධි වාර්තා කිරීම.
6. බොහෝවිට මාධ්‍ය ආචාර ධර්ම පිළිබඳ අවබෝධයක් නොමැති වීම.	6. මාධ්‍ය ආචාර ධර්ම පිළිබඳ අවබෝධයක් තිබිය යුතු වීම.
7. ප්‍රාදේශීය ගැටලු පිළිබඳ වැඩි අවධානයක් යොමු කිරීම.	7. පොදු සමාජ කාරණා පිළිබඳ වැඩි අවධානයක් යොමු කිරීම.
8. ආයතනගත ව්‍යුහයකට යටත් නොවීම.	8. ආයතනගත ව්‍යුහයක් තුළ ක්‍රියාත්මක වීම.
9. බෙහෝ විට සීමිත තාක්ෂණික උපකරණ භාවිත කිරීම.	9. සැලසුම්සහගත ලෙස දියුණු තාක්ෂණික උපකරණ භාවිත කිරීම.

ලකුණු 4 X 3 = 12
මුළු ලකුණු = 12

(iv) ඔබ තෝරාගත් ජන මාධ්‍යයක් ඇසුරෙන් සන්නිවේදන ක්‍රියාවලියේ මූලිකාංග හතරක් විමර්ශනය කරන්න.

- මූලාශ්‍රය.
- සන්නිවේදකයා / ආකේතිකරය.
- පණිවිඩය / සංදේශය.
- මාධ්‍ය / නාලිකාව.
- ග්‍රාහකයා / විකේතිකරය.
- ප්‍රතිපෝෂණය.
- බාධක / ඝෝෂාව.
- බලපෑම.
- අත්දැකීම් පසුතලය.
- සන්දර්භය.

(තෝරාගත් ජනමාධ්‍යයක් ඇසුරෙන් ඉහත මූලිකාංගවලින් හතරක් විස්තර කර තිබිය යුතුය.)

ලකුණු 4 X 4 = 16
මුළු ලකුණු = 16

Sanjeewa Krishantha Ranasinghe

2.

(i) අන්තර්වර්තී පුද්ගල සන්නිවේදනය ප්‍රශස්තව පවත්වා ගැනීම සඳහා ප්‍රගුණ කළ යුතු නිපුණතා හතරක් නම් කරන්න.

- සහානුභූතිය (සහවේදනය)
- අභ්‍යාසය.
- ආවර්ජනය.
- විවිධ මූලාශ්‍ර මගින් විවිධාකාර වූ තොරතුරු සමුදායක් මනසේ රැස් කර ගැනීම.
- පුද්ගලයෙකු විසින් මනසෙහි රැස් කරගෙන ඇති විවිධ දේ අතුරින් තමන්ගේ සංදේශයට අවශ්‍ය තොරතුරු පමණක් තෝරා ගැනීම.
- තාර්කිකව තීරණ ගැනීම මඟින් සංදේශයේ ස්වභාවය නියාමනය කර ගැනීම.
- යෝග්‍ය පරිදි සංදේශ ඉදිරිපත් කිරීම.
- නිර්මාණාත්මක හැකියාව.
- දියුණු භාෂාත්මක හැකියාව.
- ස්ව සංකල්ප පෝෂණය.
- ප්‍රශස්ත ඉන්ද්‍රිය ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා සිත හසරුවා ගැනීම.

ලකුණු 1 X 4 = 04

මුළු ලකුණු = 04

(ii) ජන සන්නිවේදන ක්‍රියාවලියේදී සංදේශයට සිදුවන හානිය ප්‍රධාන මාධ්‍ය බාධක වර්ග දෙකට අදාළව නිදසුන් ඇසුරෙන් විස්තර කරන්න.

මාධ්‍ය බාධක - ජන සන්නිවේදන ක්‍රියාවලියේදී සන්නිවේදකයාගේ සිට ග්‍රාහකයා දක්වා සංදේශයක් ගමන් කිරීමේදී සන්නවේදන ක්‍රියාවලියට සිදුවන බාධාවන්ය.

- පුවත්පත් - තීන්ත බොද වීම ඡායා, රූප අපහැදිලි වීම
- ගුවන් විදුලිය - සංඛ්‍යාත පද්ධතියේ දුර්වලතා , ප්‍රතිවාදනය වීම
- රූපවාහිනිය - රූප රාමු අපැහැදිලි වීම, රූපවාහිනී තරංග දුර්වල වීම

අර්ථ බාධක - සංදේශයේ අර්ථය හරිහැටි අවබෝධ කරගැනීමට නොහැකිවීම නිසා සිදුවන බාධාවන්ය.

- පුවත්පත - විරාම ලකුණු, පද බෙදීම අපැහැදිලි වීම, විදග්ද භාෂාවක් යොදා ගැනීම
- ගුවන් විදුලිය - සංදේශ ඉදිරිපත් කරන භාෂාව අපැහැදිලි වීම, උච්ඡාරණ දෝෂ
- රූපවාහිනිය - තාක්ෂණික හෝ පාරිභාෂික වචන වැඩි වශයෙන් යොදා ගැනීම, උච්ඡාරණ කිරීමේ දෝෂ

ලකුණු 4 X 2 = 08

මුළු ලකුණු = 08

(iii) ජනමාධ්‍ය මගින් පුද්ගලයාගේ දෛනික න්‍යාය පත්‍රය ගොඩනැංවෙන ආකාරය කරුණු තුනක් ඇසුරෙන් විස්තර කරන්න.

- ජනමාධ්‍ය මගින්, විවිධ සමාජ සංසිද්ධීන් තම දෘෂ්ටිකෝණයට අනුව තොරා ගැනීම.
- ජනමාධ්‍ය මගින් තෝරාගත් තොරතුරු එමගින් තීරණය කරන ලද ප්‍රමුඛතාවන්ට අනුව සමාජ ගත කිරීම ඔස්සේ සමාජය දැනුම්වත් කිරීම.
- පුද්ගලයා විසින් එම මාධ්‍යයන්හි අන්තර්ගත සංදේශවල ප්‍රමුණතාවට අනුගතව තම න්‍යාය පත්‍රය සකසා ගැනීම.

(ඉහත පියවර සුදුසු නිදසුන් ඇසුරින් විග්‍රහ කර තිබිය යුතුය.)

ලකුණු 4 X 3 = 12

මුළු ලකුණු = 12

Sanjeewa Kishantha Ranasinghe

(iv) වර්තමාන ජනමාධ්‍ය ක්‍රියාවලිය තුළ වාරණය ක්‍රියාත්මක වන විධි හතරක් උදාහරණ ඇසුරෙන් විස්තර කරන්න.

- ප්‍රසිද්ධියේ නම් කිරීම
- දැන්වීම් මගින් පාලනය කිරීම
- බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම / අවලංගු කිරීම / පවරා දීම
- බදු පැනවීම
- මාධ්‍ය ආයතනවලට අලාභ හානි සිදු කිරීම / ගිනි තැබීම
- නිසි බලධරයෙක් පත් කිරීම
- ත්‍යාග හා සංග්‍රහ ලබා දීම
- දඩුවම් කිරීම
- දඩ නියම කිරීම

ලකුණු 4 X 4 = 16

මුළු ලකුණු = 16

3.

(i) ජාතික වශයෙන් අර්බුධාත්මක අවස්ථාවලදී රජය විසින් මාධ්‍ය සංදේශ වාරණය භාවිතයට ගනු ලබයි. සමාජ මාධ්‍ය වාරණය කිරීම නිසා සමාජයට සිදු වූ යහපතට හා අයහපතට අදාළව කරුණු දෙක බැගින් නම් කරන්න.

<u>යහපත</u>

- ✓ සමාජ තුළ ව්‍යාජ තොරතුරු ව්‍යාප්තිය වැළකීම.
- ✓ සමාජය තුළ සාවද්‍ය තොරතුරු ව්‍යාප්තිය වැළකීම.
- ✓ සමාජයේ ව්‍යාකුල තත්ත්වයන් පාලනය කිරීමට හැකිවීම.
- ✓ පුද්ගල හා ජන වර්ග වලට සිදුවන අපහාස වැළැක්වීම.
- ✓ අසභ්‍ය සහ අශ්ලීල ප්‍රකාශන ජනගත වීම වැළැක්වීම.
- ✓ නෛතික තත්ත්වයන්ට අනුකූලව සමාජ පාලනය ගෙන යාමට හැකිවීම.
- ✓ මාධ්‍යයන්ගෙන් තහවුරු කළ නිල ප්‍රකාශන ලබා ගැනීමට හැකවීම.
- ✓ පුද්ගල බද්ධ අදහස් ප්‍රකාශනය සීමාවීම.
- ✓ වෛරී ප්‍රකාශන වැළැක්වීම.
- ✓ ආචාර ධර්ම උල්ලංඝනය වීම වැළැක්වීම.

<u>අයහපත</u>

- ✓ නිදහස් අදහස් ප්‍රකාශනය සීමා වීම.
- ✓ තොරතුරු දැනගැනීමේ නිදහස උල්ලංඝනය වීම.
- ✓ සාමාන්‍ය ජනතා හඬ යටපත්වීම.
- ✓ අධිපතිවාදී මතවාද ශක්තිමත්වීම.
- ✓ අවිධිමත් සන්නිවේදනය ශක්තිමත් වීම.
- ✓ මාධ්‍ය හා බැඳි ව්‍යාපාර ක්ෂේත්‍රය බිඳ වැටීම.
- ✓ නිර්මාණශීලී චින්තනයට බාධා ඇති වීම.
- ✓ ජනමත නිර්මාණයට බාධා ඇති වීම.
- ✓ විකල්ප මාධ්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය දුර්වලවීම.
- ✓ නිල නොවන ප්‍රකාශන බිහිවීමේ ප්‍රවණතා වර්ධනය වීම.

යහපත 1 X 2 = 02

යහපත 1 X 2 = 02

මුළු ලකුණු = 04

(ii) ඔස්ගුඩ් ශ්‍රාම් ඉදිරිපත් කළ ආකෘතියට අනුව විකේතිකරය, ආකේතිකරය බවට පත්වීමට හේතු වන සාධකය නම් කොට එහි ඇති වැදගත්කම පිළිබඳව පැහැදිළි කරන්න.

අර්ථකථනය / අර්ථනිරූපණය / අර්ථවිවරණය

- පණිවිඩය තුළ පවතින අන්තර්ගත කරුණු මනාව පැහැදිලි කර ගැනීම.
- සන්නිවේදනය අඛණ්ඩ ක්‍රියාවලියක් බවට පත් වීම.
- සන්නිවේදකයා ග්‍රාහකයා බවටත්, ග්‍රාහකයා සන්නිවේදකයා බවටත් පත්වීම.
- සන්නිවේදකයා හා ග්‍රාහකයා අතර පොදු මානසික තත්ත්වයක් ඇති වීම.

නම් කිරීම - 02

විස්තර කිරීම - 02

මුළු ලකුණු = 04

Sanjeewa Krishantha Ranasinghe

(iii) විධිමත් හා අවිධිමත් සන්නිවේදනය අතර පවතින වෙනස්කම් තුනක් විස්තර කරන්න.

විධිමත්	අවිධිමත්
1. මූලාශ්‍රය පැහැදිලි වීම.	1. මූලාශ්‍රය පැහැදිලි නොවීම.
2. අවිධිමත් සන්නිවේදනයට සාපේක්ෂව වේගවත් බවින් අඩු වීම.	2. විධිමත් සන්න්වේදනයට සාපේක්ෂව වේගවත් බවින් වැඩිය.
3. වගකිව යුත්තෙක් සිටීම.	3. වගකිව යුත්තෙක් නොසිටීම.
4. නිශ්චිත ධූරාවලියක් සහිතය.(විධිමත් දාම ඔස්සේ ක්‍රියාත්මක වේ.)	4. නිශ්චිත ධූරාවලියක් නොමැත (අවිධිමත් දාම ඔස්සේ ක්‍රියාත්මක වේ.)
5. නයාය පත්‍රයකට අනුව ක්‍රියාත්මක වේ.	5. නයාය පත්‍රයක් නොමැත.
6. නිශ්චිත ස්ථානයක්, කාලයක් පැවතීම.	6. නිශ්චිත ස්තානයක්, කාලයක් නොපැවතීම.
7. නිල ස්වභාවයක් පැවතීම.	7. නිල ස්වභාවයක් නොමැතිවීම.
8. අවිධිමත් සන්නිවේදනයට සාපේක්ෂව ලබා ගත හැකි තොරතුරු ප්‍රමාණය අඩුය.	8. විධිමත් සන්නිවේදනයට සාපේක්ෂව ලබා ගත හැකි තොරතුරු ප්‍රමාණය වැඩිය.
9. ක්‍රමානුකූල බවකින් යුක්තය.	9. ක්‍රමානුකූල බවක් නොමැත.
10. අවිධිමත් සන්නිවේදනයට සාපේක්ෂව තාක්ෂණික ක්‍රම වඩාත් ප්‍රබලව භාවිතයට ගත නොහැකිය.	10. විධිමත් සන්නිවේදනයට සාපේක්ෂව තාක්ෂණික ක්‍රම වඩා ප්‍රබලව භාවිතයට ගත හැකිවීම.(දූරකථන, සමාජ ජාල)
11. පිළිගැනීම් හා නියාමනයන් මත ක්‍රියාත්මක වේ.	11. සැකය හා කුතුහලය මත ක්‍රියාත්මක වේ.

(විධිමත් සන්නිවේදනයේ සහ අවිධිමත් සන්නිවේදනයේ වෙනස්කම් පිළිබඳව සංසන්දනාත්මකව විස්තර කර ඇත්නම් පමණක් සම්පූර්ණ ලකුණු ලබා දිය යුතුය.)

ලකුණු 4 X 3 = 12

(iv) සන්නිවේදන ක්‍රියාවලියේ මූලිකාංග හතරක් නිදසුන් සහිතව පැහැදිලි කරන්න.

- මූලාශ්‍රය.
- සන්නිවේදකයා.
- ආකේත්තකරණය.
- පණිවිඩය.
- නාලිය / මාධ්‍ය.
- ග්‍රාහකයා.
- විකේත්තකරණය.
- ප්‍රතිපෝෂණය.
- බාධක.
- අත්දැකීම් පසුතලය.
- සන්දර්භය.
- බලපෑම.

(නිදසුන් සහිතව පැහැදිලි කර තිබේ නම් පමණක් සම්පූර්ණ ලකුණු ලබා දිය යුතුය.)

ලකුණු 4 X 4 = 16

4.

(i) ආගමික අවස්ථාවකදී අනුගමනය කරන නිර්වාචික සන්නිවේදන ක්‍රම හතරක් නම් කරන්න.

- ශබ්ද පූජාව.
- කොඩි ප්‍රදර්ශනය.
- වන්දනාමාන ඉරියව්.
- ආලෝක පූජාව.
- ධූම පූජාව.
- පැන් ඉසීම.
- පැන් වැඩීම.
- මල් පූජා කිරීම.
- ශරීර ආලේපන භාවිතය.
- ඇඳුම් පැලඳුම්.
- සැරසිලි.
- අභිචාර.
- ආහාර පූජාව.

ලකුණු 1 X 4 = 04

(ii) සන්නිවේදනය සමාජය සඳහා වැදගත් වන ආකාරය පිළිබඳ කරුණු හතරක් නම් කොට, ඉන් දෙකක් පිළිබඳව විස්තර කරන්න.

- තොරතුරු සම්පාදනය.
- පාර්ශව අතර සම්බන්ධතා.
- සමාජ ඒකාබද්ධතාව ඇති කිරීම.
- සමාජ සංවර්ධනයට පෙළඹවීම.
- උපදෙස් සම්පාදනය.
- දැනුම ලබා ගැනීම.
- ගැටුම් අවම කර ගැනීම.
- මිත්‍ර/ඥාතිසම්බන්ධතා වර්ධනය.
- සමාජ ආයතන ගොඩනැගීම.
- පුද්ගල සම්බන්ධතා මතුකර දැක්වීම.
- සමාජ ක්‍රියාකාරීත්වය හැසිරවීම.
- විශ්‍රාන්තිය ලබා ගැනීම / විනෝදය ලබා ගැනීම.

නම් කිරීම 1 X 4 = 04

විස්තර කිරීමට 2 X 2 = 04

මුළු ලකුණු = 08

Sanjeewa Krishantha Ranasinghe

(iii) ඔස්ගුඩ් - ශ්‍රාම් සන්නිවේදන ආකෘතිය ඇඳ එහි මූලිකාංග ගලායන අයුරු විස්තර කරන්න.

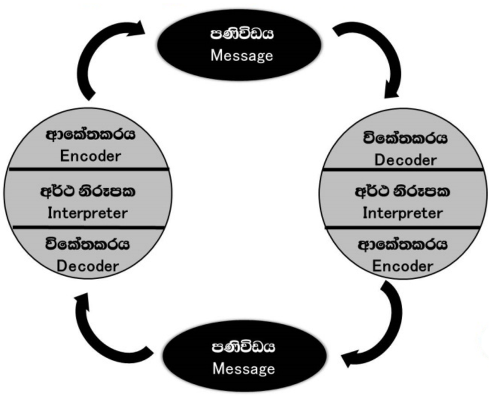

ආකෘතිය ඇඳීමට ලකුණු 04
විස්තර කිරීමට ලකුණු 08
මුළු ලකුණු 12

(iv) මාධ්‍ය අභිසාරීතාව නිසා ජනමාධ්‍ය හා එහි ග්‍රාහක ස්වභාවය වෙනස් වී ඇති ආකාරය කරුණු හතරක් ඔස්සේ විග්‍රහ කරන්න.

- විද්‍යුත් හා මුද්‍රිත මාධ්‍ය අන්තර්ජාලය පදනම්ව එක් වේදිකාවකට පැමිණීම.
- ග්‍රාහක සමාජය කුඩා කොටස්වලට වෙන්වීම.
- විද්‍යුත් හා මුද්‍රිත මාධ්‍ය සුහුරු ජංගම දුරකථනය (Smart Phone) අධාරයෙන් පරිශීලනය කිරීම.
- සක්‍රීය ග්‍රාහකයෙක් බිහිවීම.
- සංවාද සඳහා වේදිකාව නිර්මාණය වීම.
- බහු මාධ්‍ය පරිශීලන අවස්ථා උදාවීම.
- ජනමාධ්‍යයේ භූගෝලීය සීමා අතික්‍රමණය කිරීම.
- පුළුල් ග්‍රාහක ස්වභාවයට අනුව ජනමාධ්‍ය අන්තර්ගතය තීරණය වීම.
- මාධ්‍යකරුවාගේ භූමිකාව වෙනස්වීම හා පුළුල් වීම.

ලකුණු 4 X 4 = 16

5.

(i) සන්නිවේදන ක්‍රියාවලිය හඳුනා ගැනීමේදී ඉතා වැදගත්වන චාල්ස් කූලීගේ නිර්වචනය ලියා දක්වන්න.

මානව සම්බන්ධතා රඳවා සිටින්නා වූත්, වර්ධනය කරන්නා වූත්, සියලු සංකේත මෙන්ම, ඒවා දේශයෙන් දේශයට ප්‍රවාහනය කිරීමටත්, කාලයේ බැඳුම්වලින් ඔබ්බට ගොස් සුරක්ෂිත කර ගැනීමටත් උපකාරී වන උපක්‍රම සන්නිවේදනයයි.

ලකුණු 04

(ii) පාසල් මාධ්‍ය කවයේ දී සමූහ සන්නිවේදනය යොදා ගැනීමේ ප්‍රයෝජන දෙකක් කෙටියෙන් විස්තර කරන්න.

- සාමූහිකව සාකච්ඡා කළ හැකිවීම.
- පොදු සම්මුතියකට එළඹිය හැකිවීම.
- සාමූහික කුසලතා මතුකරගත හැකිවීම.
- සාමූහික කුසලතා භාවිත කිරීමේ හැකියාව.
- දැනුම, අත්දැකීම්, සම්පත් හුවමාරු යනාදී කටයුතුවලදී යොදාගත හැකිවීම.
- නව අදහස් හා මතවාද දැනගැනීමට හැකිවීම.
- පොදු, අධ්‍යාපනික, රසවින්දන යනාදී කටයුතුවලදී යොදාගත හැකිවීම.
- සාමූහික නිර්මාණ කටයුතු වලදී යොදාගත හැකිවීම.
- පාසල තුළදී සිදු කෙරෙන ව්‍යාපෘතිවලදී යොදාගත හැකිවීම.

ලකුණු 4 X 2 = 08

Sanjeewa Krishantha Ranasinghe

(iii) හැරල්ඩ් ඩී. ලැස්වෙල් හා ඇරිස්ටෝටල් ආකෘතිය අතර ඇති වෙනස්කම් ආකෘති දෙක ඇද පැහැදිලි කරන්න.

- **හැරල්ඩ් ඩී. ලැස්වෙල් ආකෘතිය. (1948)**

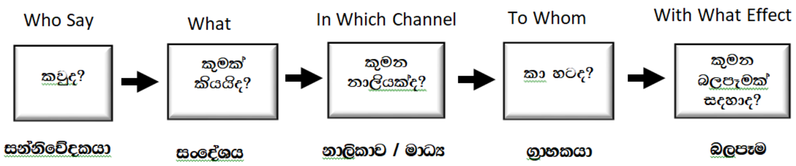

- **ඇරිස්ටෝටල් ආකෘතිය**

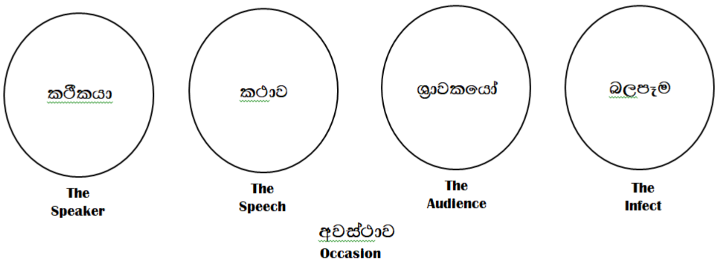

ලැස්වෙල් ආකෘතිය	ඇරිස්ටෝටල් ආකෘතිය
• සන්නිවේදකයෙකි. • පණිවිඩයකි. • මාධ්‍යයකි / නාලිකාවකි • ග්‍රාහකයෙකි. • හලපෑමකි.	• කථිකයෙකි. • කථාවකි. • අවස්ථාවකි. • ශ්‍රාවකයෙකි. • හලපෑමකි.

ආකෘති දෙක ඇද තිබීමට 6
වෙනස්කම් දක්වා තිබීමට 6
මුළු ලකුණු 12

(iv) HUB ආකෘතිය ඇඳ එහි මූලිකාංග හතරක් ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය විස්තර කරන්න.

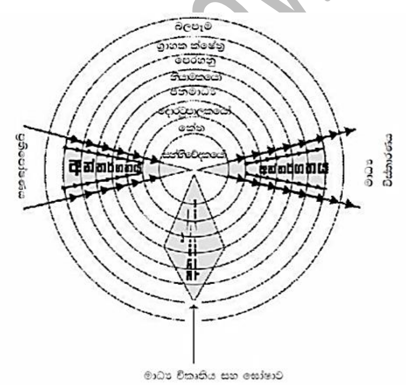

1. සන්නිවේදකයෝ (Communicator)
2. කේත (Code)
3. දොරටුපාලකයෝ (Gatekeepers)
4. ජනමාධ්‍ය (Mass Media)
5. නියාමකයෝ (Regulator)
6. පෙරහනු (Filters)
7. ග්‍රාහක ක්ෂේත්‍ර (Audience)
8. බලපෑම් (Effects)

HUB ආකෘතිය ඇද තිබීමට ලකුණු 4
මූලිකාංග හතරක් විස්තර කිරීමට ලකුණු 3 X 4= 12
මුළු ලකුණු 16

wa Krishantha Ranasinghe